СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ | РІК XXXI. | Число 37. | Джерзи Сіти, Н. Дж., второк, 13. лютого, 1923.

VOL. XXXI. | No. 37. | Jersey City, N. J., Tuesday, February 13, 1923. | THREE CENTS

РАТУНКОВА АКЦІЯ В КОПАЛНЯНИХ НЕЩАСТЯХ БЕЗ ДОСПІХУ

ДОСОН, Ню Мексико, 10. лютого. — Досі добуто з копальні ч. 1., в котрій вибух погребав живцем 122 робітників, 56 тіл.

Уряд копальні заявляє на основі сього, що після всякої правдоподібности всі 122 робітники з виїмком трох, котрих найдено живими вчора, погибли та що нема надії на найдене других ще при життю.

В БРИТІЙСЬКІЙ КОЛУМБІЇ ПОГИБЛО 33 РОБІТНИКІВ

КАМБЕРЛЕНД, Британська Колумбія, Канада, 10. лютого. — Урядники копалняного підприємства „Канедієн Колієріс", в котрого копалні случився страшний підземний вибух, подають до відома, що ратункова акція добула зпід землі 32 тіла, та що з добуттєм тіла ще одного робітника вже всі робітники копалні будуть перечислені. В той спосіб вибух мабуть потягнути за собою 33 жертви.

СУДОВА ЗАБОРОНА ПРОТИ МАЙНЕРСЬКОЇ ЮНІЇ

ЛОГЕН, Вест Верджінія, 10. лютого. — Стейтовий суд видав судову заборону проти майнерської юнії „Де Юнайтид Майн Веркерс" намовляти робітників до ломлення їх робітничих умов з підприємствами.

На основі сих умов робітники годилися з підприємцями без посередництва юнії. Юнія тепер пробувала зломити сі контракти та зорганізувати робітників.

ВЕЛИКІ КУПЦІ СТАРАЮТЬСЯ ДОВЕСТИ ДО ЗАКІНЧЕННЯ НЮЙОРСЬКОГО СТРАЙКУ

НЮ ЙОРК, 10. лютого. — Великі купці-посередники жіночої одежі, котрі тепер дістають великі замовлення на жіночу одежу, а не можуть сих замовлень виповняти через страйк робітників та робітниць, занятих виробом жіночої одежі, не покидають своїх старань довести до якогось полагодження непорозуміння межи робітниками та підприємцями.

Покищо їх зусилля не довели до нічого. Обі ворогуючі сторони сперлися над справою довжини робочого тижня та над питанням роботи на акорд.

СТАН РОБІТ ТЕПЕР МАЄ БУТИ ТАКИЙ, ЯК В 1920 РОЦІ

ВАШІНГТОН, 10. лютого. — Робітниче бюро обчисляє в своїм звіті за місяць лютий, що в січни сього року роботи в Злучених Державах стояли так, як в 1920 році.

Промисли мають на загал наймати від 75 до 100 процент числа робітників, які вони наймають в нормальні часи.

З того бюро робить заключення, що промисловий рух Злучених Держав зближається до нормальних часів.

СПРАВА АНГЛІЙСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ДОВГУ ПЕРЕД КОНГРЕСОМ

ВАШІНГТОН, 10. лютого. — Сенатовий комітет для фінансів постановив предложити з прихильною ухвалою проект закона про спосіб сплати англійського державного довгу.

Загально сподіються, що проект буде принятий без великої опозиції.

ВІДОСЛАЛИ ВІРМЕНІВ МИМО СУДОВОГО ПРИКАЗУ

НЮ ЙОРК, 11. лютого. — Нині вислано назад до Туреччини на французькім кораблі 51 вірменських втікачів, яких іміграційний уряд не хотів допустити до Злучених Держав. Замітно, що Вірменів відослано до Европи мимо сього, що адвокати втікачів вистаралися від суду приказ до іміграційного уряду, наказуючий йому предложити в суді втікачів та подати судови причину, чому втікачі мають бути відставлені до Туреччини, де після слів оборони їх жде певна смерть з турецьких рук. Іміграційний уряд не послухав суду, хоча його приказ находився в руках іміграційних урядників ще перед виїздом корабля.

ЧУТКИ ПРО НОВУ ПРЕЗИДІЯЛЬНУ КАНДИДАТУРУ ГАРДИНГА

ВАШІНГТОН, 10. лютого. — Републиканські провідники заявляють, що при президіяльних виборах в 1924. році кандидатом републиканської партії на президента буде знова теперішний президент Гардинг.

Його найповажнійшим противником щодо кандидатури мабуть буде каліфорнійський сенатор Джансон, автор іміграційних законів, але він мав заявити, що кандидатувати не думає.

АМЕРИКА ВИВОЗИТЬ МЕНЧЕ, ПРИВОЗИТЬ БІЛЬШЕ, ЯК ДАВНІЙШЕ

ВАШІНГТОН, 10. лютого. — Корабельна Рада Злучених Держав предложила звіт про стан привозу та вивозу товарів зі Злучених Держав в 1922. році. На основі сього звіту виходить, що в сім році Злучені Держави вивезли за границю менче товарів, як в попереднім році, а зате привезли сюди більше товарів, помимо сього що конгрес установив високе мито на заграничні товари та другими способами старався не допускати до збільшення привозу чужих товарів.

З того самого звіту виходить, що американські кораблі тратять на користь чужих перевозових підприємств.

НОВІ ТРУДНОСТИ КОРАБЕЛЬНОГО ЗАКОНА

ВАШІНГТОН, 10. лютого. — Проти проекта корабельного закона, котрий президент Гардинг попирає як найважнійший закон теперішньої конгресової сесії, находиться в такім положенню, що про його ухваленнє сумніваються навіть найбільші його прихильники.

Не лишень закон про сплату англійського воєнного довгу забирає тільки часу, що ледво чи що лишиться на дебатованнє та ухваленнє субсидії, але й серед прихильників закона найшлися такі, що починають відступати від попирання закона.

ЗЇЗД „ГАЛЛЕРЧИКІВ"

„Слово польске" доносить: 14. січня відбувся у Варшаві зїзд делегатів товариств „Галлерчиків". Сконстатовано на ньому, що організація найкраще розвивається на Поморю і Познанщині. Принято ряд резолюцій, які взивають до енергічної організаційної праці у всій Польщі та пятнують напади на ген. Галлера. В резолюціях м. ин. говориться: „Сьогодні в періоді мирного відродження вітчини „Галлерчики" не будуть байдужними й пасивними свідками її змагань і нещасть; сьогодні віддадуть і посвятять вони все, щоб приспішити загрожений розвій могучости й достоїнства Річипосполитої".

ПРИМІРНЕ СЕЛО

Підчас свят заколядувала молодіж в Струтині нижнім під проводом 2 студентів Василя Бабія і Стефана Фреїва 200.000 мп. на народні цілі (з чого 100.000 жертвовано на університетську молодь, 70.000 на приватну гімназію в Долині, а 30.000 на політичних вязнів). Перед святами зібрано на Сирітський Захист в Долині 9 кіп капусти, міх цибулі, корець жита, 3 кірці бульби, трохи гороху, фасолі, соломи — всего вартости понад 100.000 + 4.400 з акафісту. Крім того зібрано в грошах на приватну гімназію в Долині 20.000.

ЖИТО МІРЕЛОМ ВАРТОСТИ

Польський уряд вніс проект закона про доходовий податок. В проекті своїм узгляднено охорону скарбу перед наслідками девальюції на основі арт. 19. на принципі, що як ціни жита в 1923 році будуть висші, як в минулому році, то й доходовий податок розмірно буде більший.

СПРАВА УКРАЇНСЬКОГО ПОСЛА ЛУЦКЕВИЧА ПЕРЕД СОЙМОМ

На засіданню польського сойму дня 16. січня обміркувано справу судової відповідальности посла Луцкевича Марка з Волині і посла Крулґовского (комуніст). П. П. С. поставила внесок, щоби Луцкевича потягнути до відповідальности за протидержавну аґітацію. Цей внесок відкинено, але посол Луцкевич сам виступив з домаганням, щоби його поставити перед суд, бо уласкавлення його булоб зневагою для нього і українського населення. Сойм не згодився і Луцкевича звільнено від вини і кари.

НАПАД НА КОЛЯДНИКІВ

В селі Солонську коло Дрогобича як звичайно кождого року, в другий день Різдвяних Свят, пішли колядники братства церковного колядувати. Підчас ходження від хати до хати, напали польські парібки на колядників братства молодшого хлопців і дівчат, причім одного з колядників Миколу Германа тяжко побили.

ВІД ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКР. НАР. СОЮЗА.

Сим повідомляється всіх Головних Урядників, У. Н. Союза, що

РІЧНЕ ЗАСІДАННЄ ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗА

розпічнеться

ДНЯ 14. ЛЮТОГО 1923 Р.

о годині 9-ій рано

у власнім домі У. Н. Союза під ч. 83 Грент Стр., Джерзи Сіти, Н. Дж.

На це засіданнє обовязані явитися всі головні урядники У. Н. Союза, точно в означенім часі і місци.

ПОРЯДОК ЗАСІДАННЯ:

Отворенне засідання головним предсідателем.

Звіт головного предсідателя.

Звіт головного містопредсідателя.

Звіт головної містопредсідательки.

Звіт головного рекордового секретаря.

Звіт головного фінансового секретаря.

Звіт головного касієра.

Звіт менаджера органу У. Н. Союза „Свободи".

Звіт контрольної Комісії.

Звіт редакційного Комітету.

Дискусія над всіми повисшими звітами головних урядників У. Н. Союза.

Внесення і ухвали.

С. Ядловський,
гол. предсідатель У. Н. С.

І. Каштанюк,
гол. рек. секретар У. Н. С.

РЕФОРМА ПОДАТКІВ В ПОЛЬЩІ

Внесений до сойму законопроект реформи доходових податків має на меті: 1) підтягнути податки, ухвалені в квітні 1922 р. до висоти, яка-б відповідала покупній силі марки, яка з того часу впала потрійно, чи почвірно; 2) звільнити від доходових податків тих, чиї доходи в 1922 р. не дійшли до 2 міліонів мп. Це звільнення узгляднює перш усього малу земську посілість, яка за те буде вплачувати ґрунтовий податок у передвоєнній висоті. Відсотки податку на підставі законопроекту ростуть відповідно до зросту доходів. І так: дохід у висоті 12—13 міл. оподаткований на 5.3 відс., дохід 120 міл. уже на 25 відс.

Рівночасно внесено законопроект реформи ґрунтових податків. На підставі цього проєкту ґрунтові податки і всякі додатки до них будуть від 1. січня ц. р. 40 разів більші ніж досі.

ВИМОВНІ ЧИСЛА

Зі Старих Кут пишуть коротко: В р. 1920 і 21 стягнено у нас на убрання для польського жовнира 153,767 мп., в 1922 „даницу" в висоті 1,967,400 мп., тогож року „карна експедиция" (по виборах) забрала грішми 3,052,000 мп. — разом 5,173,167 мп. Тут зовсім не вчислено гро... віктуалів і річей які польське війско забрало „так собі". Помножім ті числа числом східно-галицьких сіл, а одержимо бодай приблизну суму матеріяльного знищення.

ЗМІНИ В ПОЛЬСЬКІМ КАБІНЕТІ

Президент Войцеховскі іменував міністром скарбу члена ендеції Вл. Грабського. Оказується, що правиця невдоволена з того, що Грабскі приняв теку не порозумівшися зі своєю партією. Подібний конфлікт із ендецією мав Грабскі в своїй політичній карієрі з часів свого урядовання на пості міністра закордонних справ. Говорять, що Грабскі приняв пост міністра скарбу виключно з ініціятиви през. Войцеховского, з яким кілька літ працював дружно на еміґрації в Росії.

Міністром торговлі і промислу іменовано Стефана Оссовского. Осовскі з політичного погляду наближається до „Визволення", на якого листі він безуспішно кандидував підчас останніх виборів. Ця номінація теж не має політичного характеру подібно як номінація Грабского.

На суботнішній конференції міністрів скарбу Грабскі зложив обширне експозе про направу Річипосполитої яке викликало загальне задоволення серед членів конференції.

З уваги на повищі номінації чутки про близьке уступлення кабінету ген. Сікорского є безпідставні.

ЛІКВІДАЦІЯ ОСВІТИ В РОСІЇ

На X. зїзді совітів Луначарський виступив з промовою, в якій змалював стан народньої освіти в Росії. Він зазначив те кольосальне скорочення шкіл, яке відбувається нині в Росії. На квітень 1922 року в Росії було 68 тис. шкіл з 5.300,000 учнів, а в жовтні вже 55 тис. шкіл з 4,750,000 учнів. По окремих губерніях число шкіл зменшилось на 40—50 і більше відсотків. Загалом покількости шкіл Росія спустилась тепер до цифри нижчої, ніж в 1914 р. В 1912 році видатки на освіту складали 5,7 відсотків цілого розпису, а в 1922 році лише 4,2 відсотки. До війни царський уряд витрачав на школи 228 міл. рублів золотом і 75 міліонів витратили місцеві органи. В 1922 році держава витратила лише 36 міл. рублів. Таким чином школа одержує на своє удержання лише десяту частину того, що витрачав навіть царський уряд.

Кваліфікації працьовників освіти висче, ніж в усіх инших союзах. Проте оплата праці поставлена так, що працьовники освіти одержують меншу плату, ніж всі инші. В середньому працьовники освіти одержують в переводі на золото лише 2 руб. 30 коп. в місяць.

КІЛЬКО КОШТУВАЛА СВІТОВА ВІЙНА

Після найновійших обчислень, які подають вашингтонські газети, світова війна коштувала понад 223 біліонів долярів. З того аліянти видали понад 140 біліонів, а централні держави понад 83 біліони долярів.

ФРАНЦІЯ ЗАБОРОНЯЄ НІМЕЦЬКИМ МІНІСТРАМ ДОСТУП ДО РУРЩИНИ

ПАРИЖ, 10. лютого. — Французький премієр міністрів Пуанкаре та бельгійський міністер заграничних справ Жаспер постановили на конференції заборонити німецьким міністрам доступ до округа Рур.

Міністри подали за причину свого зарядження те, що німецькі міністри своїми відвидинами скріпляли опір німецького населення Рурщини проти французьких окупаційних заряджень. Зарядженнє вимірене головно проти німецького канцлера Куна.

Зарядженнє окупантів викликало велике розяреннє серед німецького населення окупованих країв. Німецький уряд сейчас вислав до аліянтів ноту з протестом проти кроку Франції та Бельгії.

ВІДТЯГЛИ НІМЕЧЧИНУ ВІД РУРЩИНИ

ПАРИЖ, 11. лютого.—Французький та бельгійський уряди зарядили повне відрізаннє Німеччини від всіх продуктів Рурщини. Приказ входить в життє в понеділок в ночи.

ВЖЕ ПІСЛАЛИ ТРОХА ВУГЛЯ ДО ФРАНЦІЇ

ДІСЕЛЬДОРФ, 10. лютого. — Нині вислано до Франції через Е-Де-Шапель три поїзди вугля та коксу, добутого в Рурщині під французькою окупацією.

З того приводу появилися в французьких газетах замітки, що мовляв Німці починають вже ломитися та що вони оглядаються більше за власним добром як за добром держави.

Рівночасно французькі газети подають вістки, що німецьке населеннє окупованих країв противиться французькій милостині. В місті Бохум, приміром, бурмістр попросив французький уряд забрати собі геть французькі публичні кухні, уряджені французькою командою для бідного населення.

МОНАРХІСТИЧНІ ІНТРИГИ В НІМЕЧЧИНІ

ГАГА, Голяндія, 10. лютого. — Бувший німецький наслідник престола, що від німецької революції пробуває на вигнанню в Голяндії, справді відбув недавно довшу подорож здовж німецько-голяндської границі, щоби хоч так переконатися про настрій німецького населення. Подорож його, як сподіються, була вислідом одержаних ним вісток, після котрих німецький народ навприкривши собі републику, хоче назад монархії. Бувший кронпринц мав також відбути наради зі своїм батьком, бувшим німецьким цісарем, що далі пробуває в Голяндії.

Поворот бувшого цісаревича до Дорна пояснюють тим, що він певно зміркував, що хвиля для монархістичного замаху ще не наспіла.

БУРЛИВЕ ЗАСІДАННЄ ЛІГИ НАРОДІВ НАД ПРОПОЗИЦІЄЮ ГАРАНТІЇ ПРОТИ НАЇЗДУ

ЖЕНЕВА, 10. лютого. — На засіданню Ради Ліги Народів розбирано нині серед дуже горячої дебати внесок англійського представника, лорда Роберта Сесила, після котрого члени Ліги повинні навзаїмно заґарантувати не нападати на себе та зобовязатися виступити з межидержавною поліцією проти кождого, що виступив би проти ґарантії.

Проти пропозиції виступили головно представники Франції та Італії, котрі заявили, що ще час не наспів для таких далекойдучих пропозицій.

Остаточно внесок Сесила відослано до спеціяльної комісії, котра має його розглянути та предложити під обради повної Ради на найблизшім засіданню, котре відбудеться в червни.

ТУРКИ РОЗКЛАДАЮТЬ МІНИ В ПОРТІ СМИРНИ

КОНСТАНТИНОПОЛЬ, 10. лютого.—Турецькі моряки почали вже розкладати міни по водах порту Смирни.

Аліянтські фльотилі в Смирні дістали три нові домагання покинути порт, але їх не послухали.

НОВИЙ УЛЬТІМАТ ТУРЕЧЧИНИ

ЛОНДОН, 11. лютого. — Турки предложили новий ультімат, домагаючися від них покинути Смирну протягом 3 днів.

ІТАЛІЙСЬКО-ЮГОСЛАВСЬКИЙ ДОГОВІР

РИМ, 10. лютого. — Палата послів італійського парляменту затвердила нині 225 голосами проти 20 договір з Югославією, заключений недавно в Санта Маргеріта.

За приняттєм договору говорили міністри з фашистського кабінету, заявляючи, що Італія находиться в такім положенню, що мусить тепер приняти договір, хоча він не є для неї корисний, бо вимагає від неї покинення Сусака. Премієр Мусоліні заявив, що Італія тепер приймає договір, але колись вона його поправить та що Італія не дозволить Сербам угнітати національно Італіянців, що лишилися під їх панованнєм.

ПОЛЬСЬКИЙ УРЯД ПРОБУЄ НАДАТИ РЕЛІГІЙНОМУ ЗАМАХОВИ ПРИЗНАКИ ПРИВАТНОЇ ПІМСТИ

ВАРШАВА, 11. лютого. — Польська Телеграфічна Агенція подає, що законник Смараґд, котрий вбив митрополита Юрія, голову православної церкви під польським панованнєм, мав поповнити замах для особистої пімсти.

Польський уряд вислав кондоленції до тимчасового голови сеї церкви та приказав представникови міністерства просвіти та віроісповідань взяти участь в похоронах убитого.

СМЕРТЬ ВЕЛИКОГО ВЧЕНОГО

МІНХЕН, Баварія, 10. лютого.—Нині помер тут професор Вільгельм К. Рентген, звісний на весь світ винахідчик „лучіс ікс", котрі дозволяють лікарям взглянути в середину людського тіла.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents the copy.		ПЕРЕДПЛАТА. Поодинокє число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ЯК ЖИВЕТЬСЯ РОБІТНИКАМ НА УКРАЇНІ.

Кореспондент нюйорського дневника „Ворлд", Самоїл Співак, про котрого ми вже писали, у дальших дописях з Харкова описує між иншим як живеться робітникам на Україні.

Він пише так: Робітник під владою советів не має права страйкувати. Як більша група робітників виступить до страйку, то їх наперед переконують, а потім арештують під замітом контр-революції.

Большевикам ходить о витвір продуктів а не о добро робітників. Вони кажуть, що робітник є частиною державної промислової машини. Як що він не відповідний до сеї машини, то його викидається.

Фаховий робітник в Харкові заробляє місячно на американські гроші меньше як десять долярів, хотяй на саме його істнованнє в сьому місті треба найменьше 50 долярів. Очевидна річ, що фаховий досвідний робітник мусить в Харкові далеко гірше жити ніж в Америці жиє найбіднійший не фаховий денний зарібник. Він їсть лише раз денно, хотяй цілий день працює. Розривки не має жадної. Театрів або кінотеатрів для робітника нема.

Цілий промисл має служити для большевицької влади і вона тільки з нього має мати користь.

Говориться, що в Росії і на Україні робітники мають у своїх руках владу. Вони нібито й голосують, але все виходять кандидати влади а не їх. Підчас виборів лише большевики мають голос. Вони лише можуть агітувати і займатися виборами. Противників висилають в віддалені місця.

ПОВОРОТ ДО ПАНСТВА В РОСІЇ.

Московські большевики убивши два міліони образованих людий, чи то з так званої інтелігенції чи з робітництва, перехвалювались, що знищили в Росії панство (буржуазію), а завели чистий пролетаріят, рівний, однаковий і рівноправний.

Одначе вже по короткім панованню большевизму показалося, що се брехня, та що большевики надурно убили два міліони людий. Бо в останніх двох роках в Московщині і на Україні повстало нове панство, цілком не ліпше від того, яке було за царських часів.

Послухаймо, що пише про се панство кореспондент нюйорського дневника „Івнінг Повст".

В дописі з Москви він каже, що там розпаношилась нова панська кляса спекулянтів, які незвичайно скоро богатіють і ведуть дуже вибагливе та розтратне життє. Вистарчить, каже він, купити збіжа в Києві або Харкові і завезти до Москви або Петрограду, і перепродати його там, щоби стати богачим.

Сі нові богачі (неповці) жиють в Москві дуже весело. Бавляться вони до схочу дома. Передівсім найбільше запиваються, тримаючись засади „пий нині, бо завтра можеш вмерти". Уладжують „неповці" перегони і закладаються в часі перегонів на високі суми.

В зимі „неповців" повно в дорогих каварнях і кабаретах. Туди тяжко дістатись американським або англійським подорожуючим, хотяй мають найвизшу валюту, а спекулянти все найдуть доволі московських паперових гроший, щоб оплатити видатки на вступ, на дорогу їду, на вина, горівки і шампани. При тім всі спекулянти елеґантно одіні, в найдорожші убрання, а жінки їх світять золотом і діямантами. Можна в тих забавових місцях побачити найновійші американські танці і почути всякі американські співи.

Ще недавно в домах, де тепер є кабарети, Американсці годували голодних нуждарів, а тепер там сиплються біліони і триліони та лиються шампани.

Бідні не богатіють, а далі ще бідніють, але виросла нова кляса богачів спекулатів, яка жиє коштом бідних крайно розтратним життем. Большевики нічого не змінили, тільки змінили людий. До нової кляси нових богачів прийшли нові люди, котрі ще гірше граблять нарід як старі, бо хотять скоро богатіти і скоро свої богацтва прогайнувати.

З КАНЦЕЛЯРІЇ ОБЄДНАННЯ.

Отсим пригадуєсь інтересованим, що адреса канцелярії ОБЄДНАННЯ така:

OBYEDNANYE
136-8 So. 4th Street, Room 608, Philadelphia, Pa.

Просимо зі всіми справами відноситись на повисшу адресу.

Рівночасно подаємо до відома, що по замкненню місячних рахунків, то є з початком лютого канцелярія Обєднання оголосить спис товариств та осіб, котрі вже переслали народній податок.

Канцелярія Обєднання в короткім часі оголосить також звіт контрольної комісії, котра розглядала справу Народнього Комітету.

Проситься комітети, котрі ходили з колядою на Фонд Рідної Школи, щоби сейчас прислали зібрані гроші до Обєднання, аби можна було як найскорше вислати їх до краю.

ЗА КАНЦЕЛЯРІЮ ОБЄДНАННЯ:
Теодор Грицей, рек. секретар.

ЧОГО НАМ ТРЕБА?

(Надіслана стаття).

Злучені Держави це Вавилон ріжних мов, звичаїв і народів, у якім ролю будівничих сповняє досі англо-саксонська раса. Помимо зверхнього однострою, ріжні національні слої не перестроюють себе відразу в одноманітних „100% Американців", але живуть більше або менше споминами і традиціями своєї старої вітчини. Американські імміґранти вповні доцінюють усьо добро, яке тут найшли для себе, але помимо того не пірвали усіх звязий, які лучать їх злі „старим краєм". Це така природна річ, що розумні Американці виразно заявляють, що добрим американським горожанином може бути тільки той, хто не перестав любити своєї власної старої батьківщини. Цю любов до свого народу мають усі добрі люди особливе тоді, коли їх нарід є в біді і пониженню.

Оден славний письменник оттак з'ясував той обовязок любови до рідного краю: „Вітчино моя, якби була могуча, славна і щаслива, то я бувби гордим твоїм сином. Але тому, що ти скрівавлена, обдерта, закута ворогами, тому що недруги глумляться і сьміють із твого нещастя, тому що стоїш перед світом як позорище ганьби і нужди, длятого я є твоїм люблячим сином. Ти потрібуєш цілої моєї любови і повне нею серця я тобі віддам". —

Оттак кожда чесна людина піймає патріотизм. Чим у більшім нещастю твій рід, тим більша має бути твоя любов. Патріотизм проявляється не тільки чуттєм, не тільки словами та слізьми, але передовсім відповідними ділами. У історії людства найбільша пошана віддасться мученикам і героям, які пожертвували себе з любови до вітчини. Біда тому народови, що не уміє плекати пошанівку для своїх великих людий. Колиб ми, Українці, знали свою власну історію хоч в части, ми не ходилиби нині у чужім ярмі. Наша бувальщина така славна, така богата пожертвованнем і посьвятою, що може жаден другий нарід не годен виказати тільки світлих імен, що ми. Возьмім тільки період козацький та Запороже. Ціла Січ була повна героїчних людий, які жертвували собою для України. Коли читаєш Хмельниччину і визвольну боротьбу перед нею, коли бачиш, як твої предки уміли боротися і вмирати без здачі, як тисячами гинули у страшних муках, а не здавали народної свободи, то видиш доперва тоді у повнім світлі величну характерність твого власного народа. Не тільки Січовики, не тільки козаки, але увесь український загал, селяни, міщани — усі, брали участь у визвольних боях і разом гинули на палях і шибеницях.

Та вже і на наших очах діється таке, що показує, що дух волі і любови до Укріни живний поміж нами. Не відродилися правнуки від прадідів славних. Коли читаємо, як вмирали Шеремета, Мельничук і другі, що їх послідні слова в життю були „хай живе Україна!", то мусимо відчути, що наш нарід мусить добути свого права і то добути скоро.

Не забудьмо і за те, кілько тисяч згинуло недавно у війні за українську державність. Пригадаймо собі слова українсько-галицького жовніра на смертній постели, де він в послідне відзивається до своїх конаючих товаришів: — Не журіться друзі, що вмираєте. Наші тіла будуть поховані на українській землі. Наші трупи будуть тим погноєм, на котрім виросте дерево свободи для усього українського народу!

Конає чоловік і не тямить за нічо, тільки за свій нарід, за його долю-волю!

Кількож тисяч оттаких патріотів розсіяло свої кости по усіх закутинах великого нашого краю! Кілько відомих, а кілько незвісних імен,

Ой є у нас на чім будувати, ой є у нас сильні підвалини під національну державу. Усьо, що треба, то це, щоби поширити і поглубити знання себе самих.

Ця національна сьвідомість дасться набути дуже легко через читаннє. У кождого Українця повинна бути своя національна бібліотека. Поміж книжками малиб бути не тільки історія України, але загалом усі книжки, які доторкають нашу бувальщину або дають підойму патріотичному чуттю. Американська еміграція може дешевим коштом набути усі добрі українські книжки. Ці книжки, коли прочитаєш, станутъ тобі скарбом, якого ніхто не годен від тебе видерти. Вони зроблять із тебе ідейного чоловіка, який не буде шукати розради в самогонці або других нездорових для духа і тіла розривках. Добрі книжки дають чоловікови і розум і характер. Коли хто вміє читати, а не є вповні інтеліґентним, то це його власна вина. А першою підставою до інтеліґенції, це знати, уперед всього, минуле і теперішне у свого власного народу.

Цілковита правда у тих словах Шевченка: — Якби ви вчились так, як треба, то і мудрість булаби своя! — Суща істина! Якби ми більше читали свого і про своїх, то у нас булаби велична література, яка моглаби піти під пару хоть котрій у світі. А через це, що українська книжка не розходиться так, як повиннаби, через це, що наші письменники не годні пером заробити між нами на життя, через ту нашу байдужність, наші найлучші таланти пишуть хиба в ряди-годи, бо мусять шукати иншої роботи, щоб заробити на „насущний". Франко мусів псиати при польській ґазеті, щоби мати удержання. Найлучші роки витратив, з конечности, для Ляхів. Богдан Лепкий жив з „професури" при ґімназії, а літературній праці міг посвятити тільки дрібку вільного часу. Таке саме можна сказати і про всіх других наших писателів. Неоден, що заповідався бути чималим талантом, кинув усяку письменну працю, бо у ній не находив ані слави, ані зарібку. Єсли у нас є література, то тільки завдяки великій посвяті тих людий, що писали із „псячого обовязку", як про це виражається різко наш Франко.

Хто, як хто а Українці в Злуч. Державах і в Канаді повинні зрозуміти, що кождий з нас мусить купувати українські книжки. Ми спорікаємо нераз, що наша література дуже вбога проти англійської, німецької та взагалі супроти усіх більше свідомих народів. Хочете знати чому? Дам вам тільки оттакий примір: Рекс Біч, амер. новелість, бере за кожду книжку, кромі „роялті", двайцятьпять пять тисяч долярів! І не подумайте, що це якісь ґеніяльні твори! Ніяк ні! От звичайні повістки про „кавбоїв" і „Вайлд Вест". При такій платні письменник не потрібує шукати иншого „дзябу". Він присвячує увесь час писанню і має змогу збогатити свою рідну літературу.

Щоби бути добрим письменником треба богато видіти і прочитати. Єсли хто хоче написати н. пр. історичну повість, то він мусить місяцями пересидіти над архивами, відтак мусить подивитися на ті сторони, де історичні події, про які пише, збулися. Чи має це змогу учинити український писатель? Чи знаєте, який є заробок найлучших наших поетів і повістярів? Єсли котрий дістане відразу сотку чи дві, то вже рахується великий гонорар. А звичайно буває так, що капають йому жебранину по кілька корон (говорю про часи перед війною, а тепер ще гірше!) що 2-3 місяці із розпроданих книжок. Оттака нагорода за рік або й більше тяжкої умової праці! Неправда, є з чого жити, є за що сидіти по музеях і подорожувати?!

Друга річ, котру повинен зробити кождий амер. Українець, що вписати ся до тов. „Просвіта" у Львові. Так само повинні найтися між нами добродії, які призначилиби премії за написання гарних, популярних книжочок. Це не велика річ нашим богатим людям післати до „Просвіти" або до Відня (до нашого уряду) $50.00 або $100.00 і сказати, що призначується ці гроші як нагороду за написаннє н. пр. популярної повістки з часів Коліївщини або Хмельниччини або якого-небудь періоду. —

Є у нас такі, що не з'убожілиби, якби призначили і тисячу долярів за написаннє гарної історичної повісти. Ту тисячку можнаби поділити на 3 або 4 премії, із тим, що перша нагорода булаби $600.00 а другі менші. Будьте певні, що в той спосіб, ми, американськими ґрішми, піднеслиби скоро нашу літературу на всіх полях. От н. пр. як мало є у нас театральної літератури. І тут чимало помоглиби оттакі премії!

* *

Крім книжок ми повинні передплачувати укр. краєві часописи. Такий „Світ Дитини" повинен бути в кождій укр. хаті, де є діти. Крім того, після змоги, повинніб мати одну, дві або й більше укр. часописів для себе.

А вже ж певне кождий Українець повинен мати „Свободи" і стати членом У. Н. Союза.

Зрозуміймо вже раз, що з розірваними силами ніхто не числиться. Всеукраїнський національний напрям У. Н. Союза повинен зібрати біля себе усіх, що вважають себе українськими патріотами. Наша орґанізація стоїть на найсильніщих підставах і нема нікому ніякої причини не належати до У. Н. Союза. Подумайте, що робите, коли даєте себе затягнути до непатріотичної орґанізації, або такої, що стоїть на глиняних ногах.

Хай тільки трапиться якесь більше нещастє, хай тільки умре кількадесять членів і вже така орґанізація роспадеться, а ви останете, як коза на ховскім леду. Пропадуть усі ваші вкладки і ви останете на старість без ніякого забезпечення.

У. Н. Союз вже досягає близько міліон долярів і до будучої конвенції, майже певне, перевисшить цю суму.

Чи знаєте, що нема в Америці жадної того рода орґанізації, щоби стояла так світло? Ані одної! Не тільки української, але жадної, щоби мала на кождого члена таку велику суму забезпечення!

Колиж зважимо до того еще і те, що У. Н. С. має добре заслужену славу наскрізь національної української інституції, то зрозуміємо легко, чому є святим обовязком кождого патріота і самому належати і других притягати до нашої орґанізації.

Чим більше буде членів в У. Н. С., тим поважніще будуть в Америці трактувати укр. справу. Чим скорше зросте У. Н. С. в число членів, тим скорше поступить уся народна справа наперед.

У. Н. С. виховав і виховує цілі ряди свідомих укр. патріотів. Біля У. Н. С. згуртувалися наші найкращі національні сили. Уважаймож, щоб наша Союзова громада росла і кріпшала.

Говорю цілком поважно, що наш національний інтерес вимагає цього рішучо, щоби наша еміґрація стояла разом. А ніяка друга укр. орґанізація не надаєтьоя до того так, як У. Н. Союз.

Хто патріот, патріотка, подбаймо, щоби при У. Н. С. злучилася уся і уся наша еміґрація.

М. Антонів.

ЛОНДОНСЬКИЙ „ТАЙМС" ПРО СХ. ГАЛИЧИНУ

Лондонський „Таймс" з 4-го січня в статті „Польське панування у Сх. Галичині — проблема мирового договору" займається справою нашої тіснійшої Батьківщини. Стаття поміщена в „відділі інформаційних оглядів світової політики, значить є обєктивною з англійської точки погляду.

„Східна Галичина є одною з цих неуґарних закутин новозорганізованої Европи, яку будівничі мира полишили невакінченою. Тепер вона належить в дійсности одночасно до Бельгії, Франції, Великої Британії, Італії та Японії, з яких кожда думає про неї инакше". Вона є в посіданню Поляків, але що до неї мають уосновані претенсії Українці."

Галичина як польська провінція в 1772 р. була прилучена до Австрії. В 1919 р. побита Австрія відступила її Сен-Жерменським договором Союзникам. Союзники не мали ніяких вагань що до даруваня західної її части новоповсталій польській державі. Вони вагалися що до східної її частини. Поляки є шляхтою, земель, власниками але більшість населення це Українці (Ruthenes!). Словяне малоруського пня (Little Russian stock), які під австрійською владою знялися на вищий рівень цивілізації, як їх брати за російським кордоном.

Створену в р. 1919 українську державу залив хаос большевицької революції, а пізнійше український уряд у Сх. Галичині здусили Поляки завдяки широкому протекторатови Французів, які не бажали собі бачити маленьку державу на межах большевицької Росії. Поляки одержали від Союзників мандат заняти й адмініструвати Сх. Галичиною. Західно-українська Республика і її президент др. Петрушевич були скинуті силою. Занявши Сх. Галичину, Поляки поворяться з нею як із своєю власністю для своїх інтересів і намірів. Вони перевели там недавно вибори; вони переводять бранку і збирають примусову данину. Польські претенсії до цеї країни зміцнилися після підписання договору із совітським урядом України.

Тому що Україна та Росія вийшли тепер із числа тих, що мають правні претенсії до Сх. Галичини, полишається голос галицьких Українців з домаганнями утворення незалежної держави. Згідно з принціпами Вилсона гал. Українці мають зовсім таку саму підставу, щоби мати власний уряд, як Лотиші або Естонці. Сьому на перепоні стоять Поляки і Французи. Факт, що галицькі нафтові терени, в яких сильно є заінтересований французький капітал, находячися у Східній Галичині, грає в цій справі чималу ролю.

В тих часах, коли Ірляндія не мала іще своєї незалежности, Поляки залюбки прирівнювали проблєму Східної Галичини з проблємою Ірляндії, виправдуючи таким робом своє становище до Українців трудноцами, надибують Авглійці що до запевнення Ірляндії самоврядування. Тепер, коли істнує Незалежна Ірляндська Держава, Українці з свого боку виступають з таким прирівнанням. Не дасться заперечити, що Українці заслуговують на незалежну державу.

Опісля стаття займається польською „воєвідською автономією".

„Вони не мають сили або політичного розуму, щоби відрізати її свобідно тепер від себе, пожертвувати своїми земляками, які живуть на своїх маєтках та по містах і повірити, що можуть її вдержати під своїм впливом завдяки економічним та традиційним ниткам. Поляки роблять дві великі похибки, які разом складаються на парадокс. Вони думають, що денебудь зібралось двох або трох Поляків, то там є Польща. Потім вони йдуть „далі" і заявляють, що в Польщі кожда людина мусить бути Поляком. Раніше чи пізнійше Росія домагати-меться, щоби взяти ще раз на увагу їх західні кордони, а тоді Українці Східної Галичини будуть магти чимсь причинитися при дискусії у цій справі".

ФОНД ІНВАЛІДІВ.

(Через „Свободу").

В. Тимчук з Chicago, Ill. $1.00
Попередно оголошено $85.75
ДОСІ ЗІБРАНО $86.75

ФОНД СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ.

(Через „Свободу").

В. Тимчук з Chicago, Ill. $1.00
Попередно оголошено $12.50
ДОСІ ЗІБРАНО $13.50

ПОВІДОМЛЕННЄ.

Отсим повідомляється всіх членів Українського Будівничого Товариства, з долини міста, що можуть приносити свої вкладки місячні кождої другої середи по першім в місяци, до Народного Дому під ч. 72. Морріс Стріт, о годині 8-мій вечер...

П. Маціойвський, секрет...

ДО УКРАЇНЦІВ В БОФАЛО І ОКОЛИЦІ

Отсим повідомляється весь український загал в Бофало і околиці, що Український Національний Хор, помимо всяких неправдивих поголосок, буде в нашім місті 20-го лютого. Концерт відбудеться в Elmwood Music Hall вечером. Тикети на концерт вже продаються і можна набути їх або в Colonial Flower Shop, 230 Delaware Ave. і Chippawa St., або у д. Л. Качор, 879 Clinton St., від години 9. рано до 9. вечером. 37,39,41

ВІДСТУПНИЦТВО І ЗРАДА.

Знання історії своєї вітчини, свого рідного письменства поглиблює любов до неї, поширює честь і гордість народню, які знов становлять найвильнійшу збрую, що ломить всі перепони і трудноші та ведуть народ до свободи і державности. Брак любови до вітчини, се керниця без води, чоловік без серця. Де нема любови до вітчини там виростає відступництво і зрада.

Се найстрашнійший боляк на народнім орґанізмі. Вже старинні народи уважали зраду за найбільший злочин і карали його смертю. Родичі вирікались своїх дітий, які допустились зради своєї вітчини. Мати Спартанка власною рукою убивала сина одинака за зраду вітчини. Жінка Гамількара вожда Картагінців, який при упадку Картаґіни, хотів зрадою ратувати життя своїй дружині і дітям, кидається в огонь разом з дітьми, щоби не жити з чоловіком-зрадником. Тарас Бульба убиває за зраду свого сина. Навіть вороги гидяться зрадниками, хотяй за ними шукають і високо їх оплачують. В часі світової війни оповідав мені оден німецький ґенерал, що вони мають для зрадника золото і кулю. Говорив, що майже кождого зрадника по році навіть найвірнійшої служби велять убивати як скажену собаку. Мимо сего зрадники не переводяться, їх найти можна навіть серед найгарнійших кругів суспільства.

Здорова, характерна суспільність старається сама очистити себе із сеї язви — нарід де мало звертають уваги на честь національну і характерність, у якого матеріяльні цінности взяли верх над моральними, у якого маючим все прощається, у якого поблажливість для нехарактерности і підлоти має часто далеко йдучі неоправдані згляди, такий нарід не може числити на гарнійшу будучність, все остане рабом, бо його власні яничари не допустять до свободи.

Проф. Яків Янкевич.

З НАШОГО ТАБОРУ В ЧЕХАХ.

Міловіци, 14. 12, 1922.

Найдорожший Брате!

Прийми мій щирий привіт і моє найсердечнійше поздоровлення. Відзиваюся до тебе щирим серцем яко до рідного брата. Передаю тобі щирий привіт з повіншованнем веселих і щасливих свят і нового року. Святкуй брате і не забувай за мене, бо я на чужині сиджу.

Серце болить дивитися і слухати про ті терпіння, які наш український народ терпить у ляцькій неволи. Але прийде та хвиля, котрої ми очікуємо з дня на день! Мусимо розірвати ляцькі кайдани. А тепер, коли зближаєся той день Різдва, то одна думка від другої сумнійша. Колись весело із родиною святкували, а тепер самі, як сироти, у чужім краю. Не одна ріка сліз потече із наших сіл, з очий наших старих батьків і материй і жінок і малих дітий при святій вечері. Не сяде старий батько із своїм сином за стіл до вечері. Не сяде батько із малими дітьми до вечері і не заколядують пісню „Бог предвічний", як колись. Але прийде колись така хвиля, що наш народ підійметься і пірве тоті ланци, якими скували його вороги. Єще прийде такий час, що буде гордо маяти наш синьожовтий прапор над замком князя Льва і над срібнолентим Сяном, над бистротичним Дніпром і на зелених верхівлях Карпат.

Дорогий брате! Посилаю тобі 2 „Скитальці", з котрого можеш довідатися про нас і про наш край рідний. Як буду мати, то пізнійше ще тобі пішлю часописи і „Скитальців". Як хочеш, то напиши мені, то я тобі пішлю дві „кервавї книжки", з котрих можеш довідатися, як Поляки наших людий катували.

В Галичині тепер робота робиться добра. Палять, підміновують публичні будинки, убивають шандарів, поліціянтів, хрунів, а часом навіть нападають на малі частини ляцького війска.

Далі пишеться про родинні справи.

Підпис: **Юрко Гальович.**

ВІДНОШЕННЄ УКРАЇНСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТАРНОГО КЛЮБУ ДО ПОЛЬЩІ Й ДО ТЕПЕРІШНЬОГО ПОЛЬСЬКОГО УРЯДУ

Голова клюбу українських послів Волині, Холмщини, Підляша й Полісся пос. Павло Васильчук заявив кореспондентови „Глосу польского" ось що:

„Добро кождої держави вимагає, щоб вона мала громадян доброї волі. Для цього слід однаково відноситися до всіх громадян. Вони мусять мати при рівних обовязках теж рівні права. Алеж ніколи не вільно їх клясифікувати на громадян першої, другої а то й третьої кляси. На жаль такої державної думки в республиканському розумінню цього слова досі не мав польський уряд.

Як народ, що має окремішну культуру від польської, жадаємо й жадати-мемо повної рівноправности на підставі конституції з 17. марта 1922 р. в справах віроісповідання, мови, школи, судівництва і т. д. Окрім цього старатись-мемо змінити нинішне правно-державне положення земель заселених нами у напрямі федеративного звязку з Річипосполитою. Влада мусить достроюватися до волі народу, а не навпаки.

Завше чуємо, що польська конституція уложена на взір найкращої в світі — англійської. Взір безумовно добрий, але — яка копія? Завдяки цій власне конституції, Англія має таке зрозуміння горожанської свободи, що говорять там, що „в дім не сміє увійти навіть повітря без дозволу господаря". А ми? — Ми, Українці, залежні не тільки від забаганок воєводи, чи старости, але просто від безглуздої самоволі абиякого поліцая. Сумні це прояви — сумні для нас, як народу, і сумні для Річипосполитої як держави.

Прикрі досвіди, яких ми досі дізнали, кажуть нам із резервою відноситися і до уряду і до його голови. Якщо п. премієр міністрів зобовяжеться, що дотеперішна політика відносно нас грунтовно зміниться, що відзискаємо це мінімум, якого ніякий живий і шануючий себе народ не може зречися, дуже радо його піддержимо та готові будемо приречи, що й у майбутньому співділати-мемо з ним і його кабінетом тим більше, що до самої особи ген. Сікорского відносимося з симпатією".

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ.

ПЛАСТУН.

Оповідание з життя запорожських збігців.

(Свобідно за Купером).

(6)

— Чи вона не знає, що кулі подіравили твою шкіру в обороні її батька? Чи той шрам на твоїм лици не спас життє її мами і їй самій? Вона сама при тім була і бачила. Як би не ти і твої рани, що тебе обезобразили, вона була би вже давно погибла, або й скінчила би в поневірці ще гіршій, ідучи з рук до рук. Я її силувати не хочу і не буду... як иншому дасть гарбуза. Але, як би тобі дала, то я не простив би їй... І Бог не простив би!

Хвилю мовчали.

— Впрочім, — тягнув дальше, — я її привезу сюди. Ми тут вже цілий рік, і ніхто, ні Татарин, ні Москва, ні запорожський рибалка ненавідався до нас. Значить, місце цілком безпечне. Ти також будеш тут. А може таки покину службу і осяду в хуторі брата. Ти будеш мати у нас свою кватиру... Пробуй щастя. Маєш ще три роки часу, бо я був о три роки старший, як женився... Ходім спати, бо завтра перед нами далека дорога.

На другий день зійшлися на раду: Горбей Олекса, Голима і Аслан-мурза.

— В лимані коло Очакова стоїть мій корабель, — промовив мурза. — Але ніхто не знає, що той малий вітрильник мій. Як би знав хан, або москалі, то сконфіскували би. Про людське око корабель належить до очаківського купця, про котрого всі думають, що він прихильник Москви. Я дам вам до него і до отамана корабля писульки. Завезе вас морем просто до Катирлеза. Як скажете, або пізнійше сповістите їх; коли вертаєте, корабель прийде по вас. Голима нехай провезе обох Горбеїв насамперед до Антона і лишить його дома, опісля відтак Олексу до Очакова. Я лишу ся тут аж до повороту Голими.

— Від Антона до Очакова сам знаю дорогу, — сказав Олекса Горбей.

— На тих дорогах, котрими ви йшли би, попадете в руки Москалів. Клим проведе вас манівцями... В хочете дістати вашу доньку?

— Та хочу... і то як найскорше. Не знаю, як се зробити. Чи мені самому їхати в Молдавщину, чи кого післати по неї, чи може яким післанцем просити шурина Зварича, щоби відіслав її мені?

— Радьте собі, як умієте. Але, може й в тім виrоджу вам. В Очакові є тепер також один молодий чоловік з нашої партії, один з капикулів, низшої татарської шляхти, що вийшла з янічарів. Той Кутлумамент є моїм агентом. Щоби його не підозрівали, що він їздить в політичних ділах, Кутлумамет все возить з собою свою маму. Тепер він, очивидно з мамою, поїде з вами на Дунай. Звідтам поїде в Молдавщину і знов верне на Дунай. Я й до него дам вам писульку. Скажіть, нехай в Молдавщині поступить до вашого шурина. Ним перекажіть, що маєте переказати. Лише не забудьте одного. Ані купець, що дає фірму мому кораблеви, ані отаман корабля, ані Кутлумамет не знає нічого про нашу бекету, або що взагалі в Великім Лузі сидять які непокірні Запорожці. Не виговоріться.

— Я не дитина, — відповів Олекса.

Як Аслан-мурза порадив, так і зробили. Голима провів обох Горбеїв до Антона, від него аж до Очакова Оелксу. Там Олекса сів на корабель Аслана і разом з Кутлумаметом та його мамою поїхав до Катирлеза. Корабель вернув до Очакова, Кутлумамет з момою поїхав в Молдавщину, везучи письма Олекси Горбея до доньки і шурина.

Полковник Улахович не спечався з Олексою, коли той сказав йому, що вже хоче решту свого віку жити спокійно життєм гречкосія. Він взагалі рішився відкликати бекету з Великого Лугу, бо на се, щоби Запорожці могли вернути на Запороже, не заносилося. Росія не лиш Запороже держала цупко в своїх руках, але й Крим привертала поволи в свою провінцію. Кримський хан був слугою Московщини, повстанне проти хана, так думали Запорожці, лише прикорить цілковите заневоленнє Криму Росією. Улахович і Горбей умовили ся так, що як з Молдавщини приїде донька, то Горбей поїде з нею на свій остров у Великім Лузі, бекету відішле до Катирлезу і сам проберется на Запороже до брата.

Одного дня полковник післав по Горбея. Переказував, щоби зараз прийшов, бо прийшли вісти про доньку.

— Добрі, чи лихі? — були перші слова задиханого Горбея.

— Добрі. Прийшов гінець з вістями про иншу справу і привіз писульку від вашого шурина. Зварич сам відвозить дівчину, бо хоч з Кутлумаметом його мама, не хотів передати дівчини Татаринови. Кутлумамет проводить їх. Гінець сказав що за два, три дни будуть тут.

В тій хвили хтось заковтав у двері і до хати увійшли Аслан-мурза і Голима. Полковник жахнувся, бо неожидана поява обох по всім тім, що чув від Горбея, казала йому здогадуватися, що в Великім Лузі сталося щось погане.

— З якими вістями? — спитав, не відповідаючи на поздоровленне.

— З лихими! — відповів Голима. — Вашій бекеті в Великім Лузі нічого сидіти там. Хан спродав Крим Росії.

— Є небезпека, що в найблизших днях москалі знайдуть бекету? — спитав полковник.

— Тої небезпеки нема. Як довго ті, що знають про неї, не виляпають, то москолі і за сто літ не знайдуть її.

Полковник відітхнув.

— Нема нічо злого, що би на добре не вийшло, — сказав. — Я й так рішився бекету відкликати. Вість, яку ви принесли, прискорить виконанне моеї постанови. Лише не знаю, як се зробити. Там є двазять козаків і дві жінки. Чи вони мають вернути в купі, чи може безпечнійше буде, як розбіжуться і кождий одинцем прокрадеся на Дунай?

— Будуть могли вернути всі в купі, — сказав Аслан. — Мій корабель тут, ми ним приїхали. Сом кораблем привезу вам ваших людий. Лише дайте вашу обслугу. Тепер, коли моя справа вже програна, я ще не знаю, на котрого з моїх людий можу покладатися. Може між ними будуть такі, що схочуть заробити, видавши мене в руки москалів. Дайте мені отамана корабля і керманича. Кораблем заїдемо аж до Посічи і з людьми назад сюди.

— Москалі не переймуть корабля? — спитав полковник. — Готові взяти всіх разом зі скарбом, який будете везти.

— Як довго ніхто не знає, що то мій корабель, такої небезпеки нема. Мій купець пристарав для того, будьтоби його корабля всякі пропуски: ханський, султанський і московський.

— Чи будемо ждати, аж приїде Ганна Горбеївна, щоби Горбей поїхав зорудувати діло, чи може зробити се зараз? Се могли би оба зорудувати: Голима і мурза.

— Я мушу дожидати повороту Кутлумамета. Він надіявся стати великим чоловіком на случай, коли би ми бдоліли хана і вихопили Крим з рук Московщини. Тепер, хто знає, якими він піде стежками. Мушу заглянути в нутро його душі. Мушу бачити, як він прийме вість про нашу програну.

— Коли вже про се бесіда, — сказав полковник, — то верну до того, про що я говорив з Горбеем, і через ваш прихід недоговорив. Отже Ганна в дорозі сюди. Але я чув, що в Добруджі, куди вони підуть, дороги тепер нишпорять якісь своевільні татарські ватаги. Добре було би вислати пару козаків на зустріч.

Горбей і Голима зглянулися.

— Я піду, — сказав Голима. — Дайте мені ще двох. Хоч книжка, в котрій добре читаю, то наше нещасне Запороже на Дніпрі, але я й тут жив досить довго і знайду всяку тропу. Я здогадуюся, куди вони йдуть.

— Я з тобою, — обізвався мурза. — Скорше зійдуся з Кутлумаметом. Гадаю, що сам Горбей нехай лишиться тут. Нам потрібний який молодий товариш.

— То вам вже лиш один товариш потрібний? — спитав полковник.

— Один, — відповів Голима.

— Дам вам. Дам доброго. Жвавий козак. Мурза буде мати нагоду пізнати, чи добрий на отамана його корабля. Козак Бобренко і добрий стрілець і має морський досвід.

Горбей, Аслан і Бобренко пішли.

На третий день, коли полковник ще був в ліжку, прийшов до него його чура і сказав, що якийсь Зварич з Молдавщини хоче зараз говорити з ним. Полковник схопився з ліжка, бо знав, що Зварич шурин Горбея. Знав, що він віз сюди його доньку.

— Нехай прийде!

— Ви мабуть розминулися? — спитав, коли Зварич увійшов. — Ви привезли Горбеївну? Тут є сам Горбей. Нині третий день, як ми вислали вам на зустріч трех людий. Між ними добрий провідник, пластун перший на все Запороже. Бачу, й найліпший запорожський пластун не попаде на тропу в земли турецького царя.

— Мій шурин тут?! Я не буду міг йому в очи подивитися. Сталося нещасте. Його доньку вхопили Татари. Я прийшов просити вас помочи і поради.

— Вхопили Татари? Як? Де? Яким способом ви спаслися і дібралися до мене?

Зварич став розказувати з кінця:

— Нас було четверо. Я, Горбеївна, Татарин Кутлумамет і його мати. Через Дунай на сей бік ми пробралися там, де Дунай розколюєся на свої крайні рамена. Звідтам ми вже йшли пішки, щоби, як говорив Кутлумамент, скоротити дорогу. Казав, що пішки зайдемо скорше, ніж возом крутими і лихими дорогами.

— Правду казав. Але як то могло статися, що ви не зійшлися з висланими проти вас людьми? Вони також пішли в ту сторону.

— Бо то було так: Ми ночували в якімсь лісі, вже по сім боці Дунаю. В ночи я пробудився, бо почув на грудях великий тягар. На мені сидів хтось. Одною рукою стис горло, другою затулив рот. Инші вязали мої руки й ноги. Я побачив, що те саме було з прочими товаришами подорожи. Всі були звязані. Ганна, Кутлумамет і його мати. Кутлумамента і Ганну відтягли дальше від нас, так що коло мене лишилася тілько Татарка. По середині між нами і тамтою парою розклали огонь.

— „То буджацькі Татари", шепнула до мене Татарка. „Вони всіх нас вбють, лише Ганну повезуть до Царгороду на продаж. Бідний мій син. Такий молодий!"

— „Чи нема ратунку?" питаю її.

— „Тепер будь тихо", каже мені, „бо вони щось радять. Я розумію їх мову"... „Може спасемося", сказала по хвили. „Вони врадили, поки що, не вбивати нас. Поведуть до Браїли, де гадають всіх нас продати. Чи маєш відвагу на якийсь час розстатися з твоєю дівчиною, щоби відтак спасти її і мого сина?"

— „Не гадаю ані хвилю надумуватися", відповідаю їй. „Але як розстатися? Я звязаний".

— „У мене ніж", каже вона. „Тепер вони відвернені від нас, бо син ганьбить їх і вони всі дивляться на него. Прикотися близше до мене!"

— Вона стала поволи котитися під кущі, я за нею. Під самими кущами вона, не знаю, як се зробила, але своїми звязаними руками виймила ніж, вбила його в землю і розтяла реміньці, котрими були спутані її руки. Потому розтяла пута на своїх ногах і те саме зробила з моїми путами.

— „Тепер обережно за мною!" шепнула і щезла в кущах. Я за нею і ось так опинився в Катирлезі. Вона казала мені йти до вас і розказати все. Що тепер станеся, ваша ласка. Вона казала, що ви вишлете погоню, щоби Татар переймила в дорозі до Браїли.

— Де мати Кутлумамета? — спитав полковник.

— Жде перед хатою на вислід моеї розмови з вами.

Полковник задзвонив. Увійшов чура.

— Позви двох козаків і одну бабу. Нехай непомітно пильнують тої Татарки, що стоїть перед хатою. Кудиб не пішла, хильцем за нею. Також нехай буде готових до походу десяток козаків з добрим пластуном. Але всьо без гамору.

Чура відійшов переказати приказ. Полковник ходив мовчки по комнаті і спитав:

— Який був Кутлумамет з Ганною?

— Як то який?

— Як поводився з нею і при ній? Чи так як з вами, або як зі своєю мамою, чи може так як парубчак, котрому дівчина дуже подобалася?

— На що вам се взати? Я, бігме, не звертав на се уваги.

— Бо в поведенню його мами, щось не теє. Як то може бути, щоби татарські опришки не помітили вашого побігу і не пустилися за вами?! Підозріле й те, що мати Кутлумамета, увільнившися, не була цікава побачити, куди поведуть її сина. Замість слідкувати за ватагою, лишила сина в її руках і прийшла аж сюди. Вона мабуть знає, що син безпечний.

Зварич ударився в чоло.

— Тепер вже розумію ваше питанне. Кутлумамет був весь час нашої подорожи неначе рідний брат Ганни. Дбав, щоби мала всякі вигоди. Його мати поводилася, неначе мама Ганни.

— Чи Кутлумамет і його мати все були з вами? Не відходило котре від вас, бодай на часок?

— Коли ми вже були по сім боці Дунаю, Кутлумамет пішов, щоби, як казав, провідати, чи дальша дорога безпечна. Не було його пару годин.

— Отже маєте стежку в горох. Йому Ганна подобалася і він устроїв діло так, будьто би якісь инші Татари вхопили її. Його мати в змові з ним і разом з ним з опришками.

— То чогож би вона увільнила мене і привела сюди до вас?

(Дальше буде).

КІЛЬКО ЗЛОЖИЛИ ПООДИНОКІ ГРОМАДИ НА ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ РІДНОМУ КРАЄВИ

(Одинайцятий виказ). Від 1. вересня до 8. лютого 1923 р.

		Тепер на Фонд	Попередно на Позичку
1.	Detroit (Hamtramck), Mich. 1691.75		
	Detroit, Mich 1073.75	$2765.50	$5155
2.	Philadelphia, Pa.	1712.31	6385
3.	Chicago, Ill.	1668.00	10.525
4.	Cleveland, O.	1574.00	3415
5.	New York, N. Y.	1559.00	9565
6.	Woonsocket, R. I.	746.50	2920
7.	Newark, N. J.	531.00	3330
8.	Elizabeth, N. J.	472.15	1785
9.	Wilkes-Barre, Pa.	458.75	795
10.	Yonkers, N. Y.	451.25	1020
11.	Chester, Pa.	434.61	1387
12.	Brooklyn, N. Y.	433.00	2456
13.	Jersey City, N. J.	433.00	4029
14.	Auburn, N. Y.	375.00	655
15.	Passaic, N. J.	374.45	1317
16.	Ambridge, Pa.	373.53	450
17.	Baltimore, Curtis Bay, Md.	288.10	1250
18.	Minneapolis, Minn.	277.75	1130
19.	Centralia, Pa.	274.00	710
20.	Carnegie, Pa.	256.60	1505
21.	Pittsburgh, Pa.	255.63	1270
22.	Northampton, Pa.	229.60	285
23.	N. S. Pittsburgh, Pa.	224.00	1000
24.	Trenton, N. J.	224.00	480
25.	Allentown, Pa.	216.57	880
26.	Perth Amboy, N. J.	202.00	1240
27.	Buffalo, N. Y.	200.52	1451
28.	Hartford, Conn.	200.00	145
29.	McKees Rocks, Pa.	166.00	540
30.	Hazleton, Pa.	163.00	270
31.	Wilmington, Del.	148.15	750
32.	Arnold, Pa.	144.16	260
33.	Frankford, Pa.	137.00	320
34.	Rochester, N. Y.	127.50	1190
35.	Syracuse, N. Y.	124.75	2085
36.	Cohoes, N. Y.	118.40	405
37.	Pittsfield, Mass.	115.95	420
38.	Bridgeport, Conn.	110.30	275
39.	Milwaukee, Wisc.	100.00	220
40.	Scranton, Pa.	100.00	1551
41.	McAdoo, Pa.	89.50	350
42.	Jamaica, N. Y.	86.00	355
43.	Lancaster, N. Y.	80.25	245
44.	Boston, Mass.	79.00	715
45.	Manville, R. I.	79.00	867
46.	Little Falls, N. Y.	75.00	620
47.	Woodlawn, Pa.	72.75	25
48.	Elmira, N. Y.	72.50	265
49.	Bethlehem, Pa.	72.00	140
50.	Nanty Glo, Pa.	69.00	20
51.	Rhone Sta., Hanover, Pa.	67.36	405
52.	West Pullman, Ill.	67.25	...
53.	Ramey, Pa.	65.65	175
54.	Tams, W. Va.	62.15	200
55.	Bridgeport, Pa.	62.00	340
56.	Rossford, O.	57.00	275
57.	Kent, Pa.	56.50	...
58.	Titusville, Pa.	55.50	100
59.	St. Joseph, Mo.	53.80	590
60.	Erie, Pa.	53.00	95
61.	Butler, Pa.	51.26	380
62.	Herkimer, N. Y.	50.00	130
63.	Glastonbury, Conn.	46.00	180
64.	Shamokin, Pa.	45.00	1000
65.	Spring Valley, N. Y.	44.00	135
66.	Watervliet, N. Y.	43.57	165
67.	Meriden, Conn.	43.00	...
68.	Yorkville, O.	42.50	225
69.	Peoria, Ill.	42.00	115
70.	Houston, Texas	40.00	100
71.	Shenandoah, Pa.	40.00	466
72.	Millville, N. J.	38.50	215
73.	Gary, Ind.	36.75	90
74.	Canonsburg, Pa.	35.00	102
75.	Slickville, Pa.	35.00	30
76.	Manchester, N. H.	30.75	425
77.	Monessen, Pa.	30.67	400
78.	Barnesboro, Pa.	30.00	25
79.	N. Tonwoanda, N. Y.	30.00	125
80.	Palmerton, Pa.	30.00	140
81.	Powers, W. Va.	30.00	...
82.	Sanquoit, N. Y.	30.00	150
83.	Smith Mill, Pa.	30.00	30
84.	Braddock, Pa.	29.00	195
85.	Youngstown, O.	28.50	1025
86.	Zanesville, O.	28.00	40.80
87.	New Alexandria, Pa.	27.36	...
88.	Hornell, N. Y.	27.25	...
89.	Coatesville, Pa.	27.00	10
90.	Woodhaven, N. Y.	27.00	309
91.	Rankin, Pa.	26.50	...
92.	East St. Louis, Ill.	26.40	137
93.	Granville, N. Y.	25.00	115
94.	Olyphant, Pa.	25.00	450
95.	Racine, Wisc.	25.00	205
96.	Paterson, N. J.	23.50	195
97.	Niagara Falls, N. Y.	23.00	45
98.	Ludlow, Mass.	21.50	35
99.	Camden, N. J.	21.36	70
100.	Ford City, Pa.	21.00	280
101.	Bayonne, N. J.	20.00	1260
102.	Stapleton, N. Y.	20.00	275
103.	Toronto, Ont., Canada	20.00	5
104.	Washington, D. C.	20.00	220
105.	Altoona, Pa.	17.00	360
106.	Stamford, Conn.	17.00	195
107.	Astoria, N. Y.	16.00	135
108.	Nanticoke, Pa.	16.00	215
109.	Olean, N. Y.	15.50	105
110.	Seymour, Conn.	15.25	10
111.	Gary, W. Va.	15.00	...
112.	Raritan, N. J.	15.00	135
113.	Whippany, N. J.	15.00	...
114.	Toledo, O.	14.50	80
115.	Hudson, N. Y.	13.48	50
116.	Danbury, Conn.	13.15	140
117.	Desloge, Mo.	12.25	275
118.	Garfield, N. J.	10.50	10
119.	Westbury, N. Y.	10.50	35
120.	Bremond, Texas	10.00	...
121.	Burgettstown, Pa.	10.00	10
122.	Lackawanna, N. Y.	10.00	...
123.	Mahanoy Plane, Pa.	10.00	25
124.	Marblehead, O.	10.00	25
125.	Minersville, Pa.	10.00	545
126.	Ogdensburg, N. Y.	10.00	10
127.	Osage, Iowa	10.00	...
128.	Palmer, Mass.	10.00	60
129.	Plainfield, N. J.	10.00	70
130.	Salisbury Center, N. Y.	10.00	...
131.	St. Paul, Minn.	10.00	150
132.	Vandergrift, Pa.	10.00	100
133.	West Park, O.	10.00	100
134.	Wheeling, W. Va.	10.00	205
135.	Whitestone, N. Y.	10.00	152
136.	Wilton, N. D.	10.00	260
137.	Worcester, Mass.	10.00	25
138.	Rome, N. Y.	9.00	210
139.	Middletown, N. Y.	8.00	15
140.	Smoke Run, Pa.	5.00	50
141.	Adams, Mass.	5.00	45
142.	Addison, Conn.	5.00	320
143.	Benwood, W. Va.	5.00	80
144.	Berwinsdale, Pa.	5.00	...
145.	Brackenbridge, Pa.	5.00	...
146.	Brockport, N. Y.	5.00	...
147.	Broughton, Pa.	5.00	...
148.	Caro, Mich.	5.00	5
149.	Crabtree, Pa.	5.00	10
150.	Crompton, R. I.	5.00	20
151.	Clifton, N. J.	5.00	...
152.	Decatur, Ill.	5.00	35
153.	Eldersville, Pa.	5.00	...
154.	Ellsworth, Pa.	5.00	5
155.	Freehold, N. J.	5.00	...
156.	Gridley, Calif.	5.00	...
157.	Holden, W. Va.	5.00	...
158.	Holyoke, Mass.	5.00	215
159.	Koppel, Pa.	5.00	...
160.	Lansing, Mich.	5.00	...
161.	Leechburg, Pa.	5.00	10
162.	Loomis, N. Y.	5.00	25
163.	Lyon Falls, N. Y.	5.00	10
164.	Majestic, Ky.	5.00	50
165.	Marysville, Calif.	5.00	...
166.	Mishawaka, Ind.	5.00	10
167.	Parlett, Ohio	5.00	...
168.	Phillipsburg, N. J.	5.00	100
169.	Plainsboro, N. J.	5.00	65
170.	Plandome, N. Y.	5.00	...
171.	Putnam, Conn.	5.00	25
172.	Tacoma, Wash.	5.00	...
173.	Taylor, Pa.	5.00	75
174.	Whipple Barracks, Ariz.	5.00	5
175.	Sand Creek, Mont.	7.00	...

Українські Громади! Народна честь вимагає від нас того, щоби ми довершили збірку на Фонд Негайної Допомоги. Цего можемо легко доконати, коли всі громади зложать на Фонд третину з того, що зложили на Національну Позичку.

Українці в Америці! Погляньте на спис зложивших Фонд Негайної Допомоги і коли Ваша громада не дала ще на Фонд третину того, що зложила на Позичку, доложіть всіх зусиль, щоби та третина була вже в найблизшім тижни зібрана, бо тільки в той спосіб можемо зібрати повних 30.000 долярів. Гроші пересилайте: на

DIPLOMATIC REPRESENTATIVE OF GALICIA
411 Southern Building, Washington, D. C.

ДОПИСІ

МІЛВОКІ, ВИС.

Осторога перед обманцем.

У нас тут, в Лілвокі, Вис., трафилася така річ: 28-о січня загостив до наших людий, а це до Андруха Ковтуна і Петра Фути якийсь чоловяга, що говорив дуже добре по українськи. Він казав, що називається Н. А. Горкий та що його післав почтовий уряд пошукати дві родини, октрі би хотіли обіймати посаду на почті. Чоловіки булиби за сторожів, а жени до чищення. офісів. За їх роботу приобіцяв $40.00 долярів тижнево, за 8 годин. Крім платні мали дістати еще мешканне даром, але зажадав від них за дістанне тої посади по $250.00. Вони на це згодилися оба. Андрій Ковтун і Петро Фута вручили йому ті гроші по чім він казав їм збиратися, що хоче їм зараз показати ту посаду і віддати їм ключі від цілого будинку.

Вони пішли разом на почту. Коли зайшли на призначене місце, сказав він їм коло дверий зачекати, бо він піде і завідомить почмайстра, що вони вже прийшли. Ті оба позістали коло дверий і чекають, поки їх не закличе. Чекали й чекали, аж наконець напrикрилося їм стояти. Серед того надійшов почтовий „клерк" тай питається чого вони ту потребують. Вони розповіли йому свою історію, а той ростолкував їм, що це мусить бути обманьство. Він дав знати до поліції, аби шукали за ошуканцем, але хитрий пташок певне десь полетів сьвітами. А із ним разом полетіли і тих $500.00, тяжко запрацьованих робітничих гроший.

Нехай це буде научкою для наших людий, щоби не вірили всякому пройдисвітови. Чим хто маснійше говорить, тим більше стережися його. А за одержанне роботи не підплачуй нікого. В Америці, а ще тепер, є для кождого праця, хто тільки хоче робити.

Іван Березовець.

—o—

КЕНЗАС СИТІ, КЕНЗАС.

Український Народний Хор в Кензас Сіті.

Коли 29-о січня прибув наш славний хор до Кензас Ситі, то на встрічу йому вийшла делегація Українців, зложена з трох осіб, а саме о. Иосифа Желехівський, д. П. Новодворський і д. І. Мегас. Про привитанню відвезено дорогих гостий до готелю „Балтімор", де вони відпочили через одну ніч. Другого дня, зебто 30-о січня, наші Українці поїхали до готелю автомобілями і привезли членів У. Н. Хору на посвячення новозбудованої церкви. Посвячення розпочалося о год. 11-ій, а довершив його член У. Н. Хору, о. Корсунівський при асисті о. Желехівського. Підчас богослуження співав чудово наш У. Н. Хор, а по відправі знято з усіх присутних фотографію.

Відтак відбувся спільний обід в парохіяльній гали, підчас котрого д. П. Новодворський мав гарну, коротку промову. Гостину докінчив У. Н. Хор відспіванням „Ще не вмерла". Потім повозилисьмо автомобілями наших гостий по місті та завезли до готелю, щоби бідні помучені співачки і співаки могли хоч крихітку відпочити.

Концерт розпочався о 8.15 вечер. Галя була переповнена; було більше 6,000 народа. Коли появився У. Н. Хор на сцені у своїх мальовничих уборах, то ціла саля аж затремтіла від оплесків многотисячної публики. Така сама буря апляузу стрінула д. Кошиця, як він вийшов на естраду.

Підчас концерту зібрані Американці так оплескували кожду точку концерту, начеби не хотіли ніколи випустити українських соловіїв від себе.

Концерт тревав більше чим 3 години. Коли вже скінчився, роздалися американські голоси: Коли знов прийдете? Приїзджайте скоро славні співаки! Ми слухалиб Вас день і ніч без ніякої утоми! Ми ще не чули такого чудового співу!

Другого дня, по концерті, усі амер. часописі (К. С. Джорнал, К. С. Стар і К. С. Кензен) помістили дуже обширні звіти, у яких хвалили „під небеса" укр. мельодії, голоси і вишколення У. Н. Хору. Усі газети признали виразно, що ще ніколи не чули в Кензас Ситі ані таких гарних пісень, ані таких чудових голосів.

Писали притім про Україну, що мусить це бути дуже культурний народ, що продукує такі мельодії і видає на світ таких співаків.

Ми, Українці в К. С., несемо нині гордо наші голови і залюбки слухаємо зі всіх сторін похвал для нашого хору і народу.

Трапився однак між самими нами оден „всезнайко", що пробував критикувати концерт і хор. Але про нього не буду росписуватися, а тільки скажу, що сліпому шкода показувати і найкращий образ.

На цім місци дякую, в імени усіх Українців в К. С. д. Кошицеві і його Хорові за те, що підняесли нас на дусі і отворили очі Американцям на наш славний нарід. Дякую також дд. Новодворському і Мегасові, що прибули аж з Шікаго і помогли нам до устроєння свята. Велике усім спасибі!

Учасник.

—o—

НЮ ЙОРК, Н. Й.

І-ий попис Української Музичної Школи в Ню Йорку.

Від пів року істнує в Ню Йорку І-а Українська Музична Школа, котра вже мала нагоду представити свої поступи з нагоди діточого свята св. Николая та Різдвяного театрального представлення, відограного молодежию сеї школи, її хором і орхестрою. Тепер знов ся школа запрезентувалась укр. публиці з своїм І-им музичним пописом, що відбувся в неділю, дня 28. січня с. р. вечером в сали „Юніен Сетелмент Гол", при Іст 104 вулици в Ню Йорку. З цікавости я пішов на сей попис.

Саля була цілком заповнена родичами дітий та иншою публикою, що інтересуєсь не лишень політикою, але й культурним поступом нашого народу в Америці. Було також яких 30 осіб з родовитих Американців, що цікаві були пізнати укр. музику і молодіж.

На попис зложились продукції дітočого хору під орудою п. Онуфрика, продукції діточої орхестри під батутою п. Гуньки, сольові співи п-и Осипи Яремівної, сольові продукції на фортепяні, сольові продукції на скрипцях та вкінци таночні продукції учениць.

Хор, зложений з кільканайцяти дівчаток та поділений на два голоси, відспівав викінчено збірку українських народних пісень („Реве та стогне", „Шумить гуде дібровонько" і „Ой, ішов я улицею раз-раз"), а опісля вдруге рівно знаменито збірку нових коляд укладу о. Держируки, між ними прекрасну діточу коляду, що кінчиться рефремом „дзень-дзень". П. Онуфрик і хор збирали заслужені оплески.

Орхестра—самі молоді хлопці і дівчатка — грала під проводом свого учителя музики п. Гуньки на причуд гарно найперше „Стар спенґлед баннер", дальше „Олд інґліш данс" Ґрінвальда, а вкінци „Алберта" тогож композитора. Так само як хор, так і орхестра — хоч молоденька — є зіграна, грає в такт, гармонійно та з належною дитайлікою. Треба подивляти і учителя-диригента і моденьких учеників і учениць. Особливож збирав оплески чотиролітний „добуш", син п. Кузіва, що вибивав на бубні такт з повним розумінєм, а на оплески відклонився публиці з артистичним розмахом.

З фортепянових продукцій ми чули гру Осипи Кузів, А. Калмука та А. Ґрінберга. Хоч усі початкуючі, грали гарно. Так само гарно списались молоді скрипаки: І. Кузів, Марія Боднар, М. Кузів, Б. Фефер, Ф. Кляпман та М. Шапас. Деякі з них грали тяжкі річи (з опер Маскані і Верді та „Гумореску" Дворжака), за тяжкі на учеників. Тим більше треба їх похвалити.

Панна Яремівна Осипа відспівала „Ой місяцю, місяченьку", „В гаю зеленім" та „Цвітка дрібная". П-а Яремівна має знаменитий голосовий матеріял — особливо в низьких тонах.

П-а Розенцвайґ, учениця п. Гуньки, збирала оплески так за одну англійську пісню, а ще більше за чудову еврейську молитовну мельодію.

На конець згадаю наших молоденьких тансерок, щоби тим більше похвалити тих метеликів. Мала Оля Притика задивувала всіх прекрасним „тацем на великім пальци", ще меньша (пятьлітна) Лілія Пертко з грацією танечниці відтанцювала „Танець примх", п-а Юлія Штогрин елегантно гуляла при звуках „Волця пічікато", а Оля Калмук пішла в присюди і щупака в „Козаку". Всі збирали добре заслужені оплески.

Всі виходили з сего попису з приємним вражінєм. Сей попис показав, що в нас є таланти — і серед учителів і серед учеников. Для родичів була се радість бачити свої діти оплескувані публикою за гарні продукції, а організатори школи могли мати вдоволенне, що зробили культурне діло.

Один з публики.

—o—

МІКІС РАКС, ПА.

Брати Наддністрянці братам Наддніпрянцям.

Українська еміграція під теперішну хвилю є обтяжена ріжними народними податками. Вона сміло, з розуміннєм так важного часу, складає для тих, які конче портебують, та складає на боротьбу за визволення старого краю тяжко запрацьований гріш. Українська еміграція є політично зрілою.

Межи иншим хочу, щоби читачі звернули свою увагу на нашу громаду в Мікіс Ракс, Па., яка в своїй любві до Батьківщини не забула також про наших братів Наддніпрянців, які караються не за свої гріхи за дротами інтернаційних таборів Польщі. Се є найкращим показчиком, що Галичани інтересуються братами з Великої України, та що вони не заявляють свого „дізінтересменту" що до них, як то зробив Петлюра що до Галичини. Брат Галичанин обняв брата знад Дніпра та обтер йому сльозу. Чи не найкращим се є доказом єдности України? — Брати обнялись і усміхнулась заплакана Мати!

Українська громада в Мікіс Ракс, Па., дала допомогу українським козакам-інвалідам, хорим на чахотку. Се — побіч Української Жіночої Громади в Ню Йорку — є перша громада, яка присухалась мольбі конаючих братів-Наддніпрянців, останків армії Центральної Ради, Гетьмана, Директорії і Петлюри. Для нас вони є останками української армії, рідними братами, Українцями.

Тай чужі показали своє серце. Збіркою занялась українська фірма „Стейт Бенкінґ Компані", яка переслала гроші, нечислячи за свою обслугу через „Болтік-Амерікен Лайн" „мони-ордером", так що вони одержуть гроші в долярах. Вислано слідуючим: Табор інтернованих в Калішу $20.00; табор інтернованих в Щепюрні $15.00; табор інтернованих в Стшалкові $15.00. Разом $50.00. Усіх гроший було зібрано $54.25. „Болтик Амерікан Лайн" почислила за пересилку $4.25.

Жертвували слідуючі: Семен Згиневич $5.00; Павло Левицький $3.00; Іван Бунга, Онуфр. Гупан, Гр. Баран Лев Пиньович, Данило Фарботник і Павло Крашкевич по 2 дол.; Степан Лилик $1.50; Мих. Карлицький $1.25; Петро Шпак, Фил. Польський, Ник. Токач, Яків Драган, Вас. Вархляк, Тома Витошинський, М. Малевич, Т. Малий, Степан Гумента, Дм. Лосик, Іван Бодак, Ант. Новосад, Фил. Буряк, Іван Синик, Гр. Меценик, Ст. Степура, Дм. Кітик, Т. Хорощак, Р. Дроздяк по $1.00; Ф. Гуза, Вас. Шалайда, Он. Тракон, М. Хандога, Осип Крачковський, Ів. Кульчицький, П. Панечак, Вол. Кульчицький, Андр. Пиньо, Мик. Товмач, Петро Гудзор, Вал. Ройняк, Ів. Секула, Вас. Дідуч, Дм. Саляк, Т. Клименко, Ів. Туток, Т. Мельничук, Вас. Шпинда, Вол. Хорощак по 50 цнт. та Ст. Бодела, Ол. Макарич, Мик. Іронка, Т. Хомяк, Теод. купий і Анд. Сувадно по 25 центів.

Щира подяка Вам, браття, від українського козака-інваліда! Ви стаєте взірцем для грядучих поколінь!

Як це зачуваю, та сама громада уже зібрала $200 для студентів, „Рідної Школи" та на допомогу нашому козацтву в Чехо-Словаччині.

Рівнож отсею дорогою звертаюсь до тих, які обіцяли дати поміч нашим інвалідам, щоби вислали її як найскорше. „Хто скоро дає, той два рази дає" — каже народня мудрість.

С. Фесолович.

—o—

БЕТЛЕГЕМ, ПА.

Збірка на „Негайну Поміч".

На руки підписаного комітету зложили на „Негайну Поміч" оці громадяни і громадянки: По $10.00: Максим Паращак і Андрій Сисак; по $5.00: Іван Солодка, Михайло Грегорош, Гр. Димчук, Ваврик Запажоний, Олекса Запажоний, Иосиф Комонька, Андр. Тимків; по $3.00: Андрій Навроцький; по $2.00: Максим Шевчук, Іван Божик, Анастазія Мушаста, Вас. Гонтарик; по $1.00: Ксеня Федорчак, Стефан Музика, Федор Свідерський, Яким Ільків, Федор Данилюк і Петро Кищан. — Разом $72.00.

Усім жертводавцям щира подяка. Сподіємося, що і народний податок будемо складати правильно, бо не хочемо відстати від загалу Українців. Хочемо і ми помочи нашій безталанній вітчині, щоби чим скорше добула свого права. Час не жде! Чим скорше і чим більше зложимо, тим скорше визволимо рідний край із кігтів ворогів.

ЗА КОМІТЕТ:

Максим Паращак, голова,
Федор Свідерський, скарб.,
Андрій Сисак, писар.